

BOLALARDA ANTIBIOTIKLARGA REZISTENT PNEVMONIYA: POSTBIOTIK BIODANATUM ASOSIDAGI YANGICHA YONDASHUV

Зоирова А., Холтаева Ф.

Андижон Давлат тиббиёт институти.

Tadqiqot maqsadi. Tadqiqotning maqsadi bolalarda antibiotiklarga rezistent pnevmoniya davosida postbiotik Biodanatumning klinik va immunologik samaralarini baholashdan iborat bo'ldi.

Materiallar va usullar. Tadqiqot 2022–2025 yillarda Andijon davlat tibbiyot instituti klinikasining pediatriya bo'limida olib borildi. Ushbu davrda pnevmoniya tashxisi qo'yilgan va antibiotiklarga rezistentlik belgilari aniqlangan jami 96 nafar 3–12 yoshli bolalar kuzatuvga olindi. Har bir bemorda bakteriologik ekish va antibiotiklarga sezuvchanlik testlari o'tkazilib, rezistentlik darajasi tasdiqlandi. Shundan so'ng bemorlar ikki guruhga ajratildi: asosiy guruhga kirgan 48 nafar bola standart antibakterial davolash bilan birga postbiotik Biodanatumni 10 kun davomida peroral qabul qildi, nazorat guruhidagi 48 nafar bemor esa faqat standart terapiya oldi.

Baholash mezonlari sifatida klinik belgilar dinamikasi, tana harorati pasayish tezligi, C-reaktiv oqsil (SRB) darajasi, IL-6 va TNF- α sitokinlari konsentratsiyasi, shuningdek, asoratlar chastotasi o'rganildi. Klinik kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, asosiy guruhda isitma tezroq pasaydi, yo'tal va nafas qisilishi kabi simptomlar nazorat guruhiga nisbatan qisqa muddatda kamaydi. Laborator ko'rsatkichlarda ham sezilarli farqlar qayd etildi: SRB darajasi 5-kuniga 52,3 foizga kamaygan bo'lsa, nazorat guruhida bu ko'rsatkich 31,7 foizni tashkil etdi. IL-6 va TNF- α darajalari mos ravishda 45,8% va 41,2% ga pasayib, yallig'lanish jarayonining tezroq bartaraf etilganini ko'rsatdi.

Natijalar. Tadqiqot davomida olingan natijalar asosiy va nazorat guruhlari o'rtasida sezilarli farqlarni ko'rsatdi. Klinik kuzatuvlar shuni tasdiqladiki, asosiy guruhda (postbiotik Biodanatum qo'llangan bolalar) tana harorati o'rtacha $2,1 \pm 0,4$ kun tezroq normallashti. Nazorat guruhida esa isitma davomiyligi $4,8 \pm 0,6$ kunni tashkil etdi. Yo'tal intensivligi asosiy guruhda 3-kuniga sezilarli darajada kamaygan bo'lsa, nazorat guruhida bu o'zgarish 5–6-kunlarda kuzatildi. Nafas qisilishi simptomlari ham asosiy guruhda tezroq bartaraf etildi: 72 soat ichida 68% bolada klinik yaxshilanish qayd etildi, nazorat guruhida esa bu ko'rsatkich 43%ni tashkil etdi.

Laborator ko'rsatkichlar ham sezilarli farqni ko'rsatdi. C-reaktiv oqsil (SRB) darajasi asosiy guruhda 5-kuniga 52,3% ga kamaydi (o'rtacha $18,6 \pm 2,1$ mg/l dan $8,9 \pm 1,7$ mg/l gacha), nazorat guruhida esa faqat 31,7% ga pasaydi ($19,1 \pm 2,4$ mg/l dan $13,0 \pm 2,2$ mg/l gacha). IL-6 darajasi asosiy guruhda 45,8% ga kamayib, $42,7 \pm 5,3$ pg/ml dan $23,1 \pm 4,2$ pg/ml gacha tushdi, nazorat guruhida esa faqat 27,4% ga pasaydi. TNF- α konsentratsiyasi asosiy guruhda 41,2% ga kamaydi ($36,4 \pm 4,8$ pg/ml dan $21,4 \pm 3,9$ pg/ml gacha), nazorat guruhida esa 24,6% ga pasaydi.

Asoratlar chastotasi ham sezilarli darajada farq qildi. Asosiy guruhda bronxoobstruktiv sindrom va pnevmoniyaning cho‘zilgan shakli 12,5% bolada kuzatildi, nazorat guruhida esa bu ko‘rsatkich 27,1%ni tashkil etdi. Shuningdek, asosiy guruhda ichak mikroflorasi holati yaxshilanganligi qayd etildi: disbioz belgilari 10 kunlik davolashdan so‘ng 64% bolada yo‘qolgan, nazorat guruhida esa bu ko‘rsatkich faqat 29%ni tashkil etdi.

Muhokama. Olingan natijalar bolalarda antibiotiklarga rezistent pnevmoniya davosida postbiotik Biodanatumni qo‘llashning klinik va immunologik afzalliklarini yaqqol ko‘rsatib berdi. Klinik kuzatuvlar asosiy guruhda isitma tezroq pasayganini, yo‘tal va nafas qisilishi kabi simptomlar qisqa muddatda kamayganini tasdiqladi. Bu esa postbiotikning nafaqat mahalliy, balki tizimli ta’sirga ega ekanini ko‘rsatadi.

Laborator ko‘rsatkichlar ham muhim dalillarni taqdim etdi. SRB, IL-6 va TNF- α darajalarining sezilarli pasayishi yallig‘lanish jarayonining tezroq bartaraf etilganini bildiradi. Bu holat postbiotikning immunomodulyator xususiyatlarini tasdiqlaydi. Ayniqsa, IL-6 va TNF- α kabi provospalitel sitokinlarning kamayishi organizmda yallig‘lanish mediatorlari faolligining pasayishini ko‘rsatadi. Bu esa antibiotiklarga rezistent bakteriyalar fonida ham klinik yaxshilanishga erishish imkonini beradi.

Asoratlar chastotasining asosiy guruhda ikki baravarga kamaygani ham klinik jihatdan katta ahamiyatga ega. Bronxoobstruktiv sindrom va cho‘zilgan pnevmoniya holatlarining kamayishi postbiotik qo‘llashning amaliy samaradorligini ko‘rsatadi. Shuningdek, ichak mikroflorasi muvozanatining tiklanishi va disbioz belgilari kamayishi Biodanatumning qo‘shimcha afzalligi sifatida baholanishi mumkin. Bu esa bolalarda umumiy immunitetni mustahkamlash va qayta kasallanish xavfini kamaytirishga xizmat qiladi.

Xulosalar. Muhokama qilinayotgan natijalar postbiotik Biodanatumni antibiotiklarga rezistent pnevmoniya davosiga qo‘shish klinik amaliyotda samarali va xavfsiz yondashuv ekanini tasdiqlaydi. Bu yondashuv nafaqat simptomlarni tezroq bartaraf etadi, balki laborator ko‘rsatkichlarni normallashtiradi, asoratlar xavfini kamaytiradi va bolalarda umumiy sog‘lomlanish jarayonini tezlashtiradi. Shu sababli, kelajakda postbiotiklarni pediatriya amaliyotiga keng joriy etish dolzarb va zarur hisoblanadi.